

La sociòloga Marianne Krüll, de seixanta-cinc anys i especialista en estudis sobre la família, ha recercat al seu 'bestseller' 'A la xarxa dels fetillers. Una altra història de la família Mann' els models vitals que s'han repetit generació rere generació en aquesta família d'escriptors: mentides, secrets i la negació de l'erotisme.

DER SPIEGEL

"En tota família hi ha temes que deixen petja de forma enèrgica."

La desgràcia heretada

Senyora Krüll, realment sent vostè afecte envers la família Mann?

—Doncs afecte de veritat no n'hi he tingut mai. Tinc un gran respecte envers ells i aprecie el valor de llurs consecucions.

—Van ser els Mann una família especialment infeliç?

—No es pot generalitzar dient que tots van ser infeliços, però és clar que van haver de pagar un preu per mantenir llur façana de família pertanyent a l'alta burgesia. I és cert que per a alguns el preu va ser molt alt.

—Vostè ha provat al seu llibre que a la família de Thomas Mann el suïcidi, la drogoaddicció, l'homosexualitat i la lluita pel reconeixement de la figura del pare van lligats al talent i les inclinacions literàries dels diferents membres de la família. És el clan Mann un precursor de la família moderna?

—Això també, però allò que esdevé decisiu és el punt de vista amb què ens apropem a la família avui dia; aquest és nou i modern. Crec que en totes les èpoques hi ha determinades històries familiars que continuen deixant petja generació rere generació; es transmeten determinats patrons i tipus de conducta, s'hereten, per dir-ho així, és tan senzill com això. En especial aquelles que mai no es conten, sinó que se silencien.

—Com funciona això?

—En tota família hi ha temes que deixen petja d'una manera enèrgica i dinàmica. És esbalaïdor, perquè és impossible formar-se'n una idea exacta; és com quan els xiquets poden copsar osmòticament determinades influències i energies, fins i tot quan encara no saben parlar.

—Per tant ja en la fase inicial de la infantesa?

—Sí, els pares només veuen les reaccions del xiquet. Ho atribueixen tot, doncs, a la transmissió hereditària i als gens i no perceben què ni com hom està comunicant-se amb nosaltres d'una manera no verbal. I el que podríem anomenar sentiments forts —com ara el dol, el desengany i la pèrdua— es transmeten més que tot de manera també no verbal.

—Va ser l'homosexualitat oprimida de Thomas Mann el mòbil de la seua creativitat?

—Si els germans Thomas i Heinrich Mann van triar la literatura, això probablement té relació amb el fet que per als pares la dedicació a un altre art era inimaginable. Als pares, el cònsol Thomas Johann Heinrich Mann i la seua dona Julia, els agradava llegir. Tots dos fills reflectien a llurs llibres conflictes familiars concrets i alhora es descarregaven de tensió psíquica, tot i que probablement àdhuc ells mateixos no n'eren gaire conscients, d'això.

—Però no podrien els germans també haver-se dedicat dins la tradició familiar a la gestió d'un pròsper negoci de cereals?

—No ho crec, això. Des de la meua perspectiva de dinàmica familiar, la qüestió decisiva passa per la figura de la mare, Julia. És ja sabut que el seu pare, així com també l'avi patern dels Mann, era un home de negocis i va viure molt de temps al Brasil. La seua filla tenia una relació ambivalent envers el pare i va transmetre missatges en aquest sentit als fills.

—L'avi com a tal va ser per a Thomas i Heinrich una figura absent.

—Exacte. Pense que les històries que romanen inconscients, les no conegudes, són les que deixen una petja més pregona quan no poden ser superades. Julia va dissimular i encobrir la història de la seua vida mateixa, això és que sa mare va morir, que son pare la va trasplantar del Brasil a la freda ciutat de Lübeck quan era ben petita i que la va ficar en un internat. Crec que estava envaïda per una pregona melangia de la seua terra i un gran dolor per la pèrdua de la mare. Son pare es va casar amb la tia preferida de Julia i va fundar de bell nou una família, cosa que Julia es va prendre malament —això va ser als seus ulls una traïció. Julia va transmetre alguns dels seus sentiments ambivalents als seus fills, és clar que inconscientment, i a les filles Carla i Julia Elisabeth, les quals es van suïcidar temps després.

—Com és això de l'homosexualitat? Klaus Mann la va heretar de son pare.

—És clar que no. No es tracta d'això. Però ell va criar-se en un ambient d'insatisfacció sexual. Klaus, el fill de Thomas i de Katia, va ser un xiquet molt desitjat, però segurament tot i això infeliç. Que per què? Katia Mann no era una persona de caràcter especialment maternal, i a més hi era el pare, que en realitat s'estimava el cos d'homes. Cal doncs preguntar-se com els anava així al llit.

—Pel que fa als xiquets van procrear repetidament.

—Certament, es tracta, però, d'una altra qüestió: què sent una dona envers un home que en realitat cerca i desitja un altre cos? És clar que estan units pels xiquets. Tots dos eren, però, molt propensos a l'aïllament.

—Es d'aquesta sexualitat dels pares, la qual ells no van viure plenament, d'on arrenquen totes les desgràcies dels xiquets?

—En el manteniment d'autoengany i tabús han participat sempre molts membres de la família, també d'altres generacions, per mantenir dreta la façana. No crec que es tracte

Escena de *Mort a Venècia*, adaptació cinematogràfica de la novel·la homònima de Thomas Mann i que és una de les aproximacions més conegudes a l'obra de l'alemany.

de buscar culpables. La meua recerca se centra en models i explicacions. Així hauríem de contemplar també la història de les nostres famílies.

—Klaus Mann, al contrari de son pare, va viure la seua homosexualitat plenament i d'una manera provocadora. Volia així demostrar a son pare alguna cosa?

—Això segur. Klaus volia mostrar al pare com hom pot declarar-se homosexual i reconèixer aquesta homosexualitat. Tanmateix ell no era feliç. Cap de les seues relacions no va funcionar i, si bé va practicar molt sovint el sexe, també és cert que no es pot dir el mateix respecte de l'amor. És molt qüestionable si ell realment va gaudir-ne, d'aquest darrer. Probablement li hauria ajudat reconèixer la competència subliminar amb son pare. No crec que ambdós parlaren mai d'això. A Klaus, de segur, li hauria anat molt bé que son pare s'haguera acostat emocionalment a ell.

—Per què va intentar Klaus, tot i que era evident que tenia molt menys talent literari que el seu germà, de fer-li competència dins el mateix àmbit? És que volia humiliar-se així?

—Son pare també va temptar-lo, probablement per mitjà de l'homoe-

rotisme. Vine ací, a prop meu, però no massa a prop —deia el subtil misantrop. És clar que Klaus tenia l'esperança d'acostar-s'hi realment. Les seues petites novel·les narren moltes fantasies eròtiques, fantasies d'incest. Però només tímidament, com sabem gràcies als seus diaris, va tindre lloc una reflexió sobre el seu embull.

—El clan Kennedy també té una aura d'esplendor i desgràcia. Hi veu vostè similituds amb els Mann?

—Sí. En el cas dels Kennedy és una mena de maledicció que de segur té a veure amb secrets insuperats procedents de generacions anteriors. En famílies com aquestes els vells models es poden transformar si hom aprèn a comprendre'ls i a escorcollar-los. És un procés molt dolorós per a tot aquell que s'hi posa. I no hi ha cap mena de garantia que a la fi la vida esdevinga més feliç. Tot allò que per a una persona ha suposat una experiència més o menys traumàtica prova si més no el fet de "jo he sobreviscut, no hi he mort".

Angela Gatterburg
Joachim Kronsbein
© Der Spiegel

Traducció: Joan Martínez Terrones